

KNELPUNTENNOTA

MESTVERWERKING

augustus 2004

1. INLEIDING

In Vlaanderen geldt de mestverwerkingsplicht. Ieder veeteeltbedrijf met ofwel een productie van meer dan 10.000 kg fosfaat op jaarbasis ofwel een productie hoger dan 7.500 kg fosfaat op jaarbasis en gelegen in een gebied met een fosfaatdruk van 100 kg P₂O₅ of meer, moet een bepaald percentage van zijn mestoverschot verwerken.

Momenteel zijn een aantal mestverwerkingsprojecten operationeel en bevinden diverse projecten zich in de uitvoeringsfase. Toch blijft een verdere ondersteuning en stimulering van mestverwerking noodzakelijk om het mestoverschot op een ecologisch en economisch verantwoorde manier weg te werken. Het **Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCMvzw)** vervult hierin een voorname rol als hét forum en aanspreekpunt inzake mestverwerking in Vlaanderen. Door het grote aantal leden, zowel overheidsinstellingen als leden uit de privé-sector, heeft het VCM een unieke structuur als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld. Een prioritaire taak van het VCM blijft het verrichten van beleidsondersteunend werk, naast het actief begeleiden van mestverwerkingsinitiatieven en het organiseren van overleg tussen overheid en sector.

Bij de uitwerking en realisatie van een mestverwerkingsproject worden de initiatiefnemers dagelijks geconfronteerd met een aantal knelpunten en randvoorwaarden in de geldende wetgeving die de mestverwerking bemoeilijken. Met het oog op een vernieuwd Vlaams mestbeleid wensen wij, als Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCMvzw), deze knelpunten onder uw aandacht te brengen.

Deze samenvattende nota geeft een beknopt overzicht van de huidige knelpunten. In de bijgevoegde toelichting vindt u een meer uitgebreide uiteenzetting van ieder knelpunt met een voorstel tot oplossing.

2. DOELSTELLINGEN

Als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld beoogt het VCM met deze nota niet enkel de knelpunten aan te reiken maar tevens aanleiding te geven tot een constructieve dialoog om een stimulerend, duurzaam en werkbaar mestbeleid uit te bouwen.

- **stimulerend** door:
 - stabiel wetgevend kader
 - bestaande initiatieven te bevestigen
 - nieuwe projecten te initiëren

- **duurzaam** door:
 - aandacht voor het positief ecologisch effect van mestverwerking
 - initiatiefnemers van mestverwerking te blijven motiveren
 - mestverwerking financieel haalbaar te maken

- **werkbaar** door:
 - transparant en praktijkgericht beleid
 - nodige aandacht voor technische en financiële haalbaarheid van mestverwerking

3. BEKNOPT OVERZICHT VAN DE BESTAANDE KNELPUNTEN

3.1. MILIEU- EN STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

3.1.1. SLUITENDE NUTRIËNTENBALANS

De grote afwijkingen ten gevolge van de staalname en de analyse van dierlijke mest en eindproducten van de mestverwerking zorgen ervoor dat het opstellen van een wettelijk vereiste sluitende nutriëntenbalans voor de mestverwerker moeilijk realiseerbaar is. Op korte termijn moet er meer duidelijkheid komen over de praktische manier waarop de nutriëntenbalans opgemaakt moet worden.

3.1.2. GESCHIKTE INPLANTINGSPLAATSEN

Het vinden van geschikte inplantingsplaatsen voor middelgrote en grote mestverwerkingsinitiatieven is niet evident. Het is aangewezen dat de verschillende bestuursniveaus bij het uittekenen van het ruimtelijk beleid rekening houden met de bijzondere problematiek van geschikte inplantingsplaatsen voor mestverwerkingsinitiatieven en waar mogelijk in de ruimtelijke uitvoeringsplannen hiervoor specifieke zones afbakenen. Om de initiatiefnemer meer zekerheid te geven zouden bepaalde aspecten uit de omzendbrief RO 2000/02 een wettelijke basis moeten krijgen.

Vandaag verloopt het organiseren van constructief overleg met de bevoegde overheidsdiensten, vóór het indienen van de aanvraag tot een stedenbouwkundige vergunning, moeizaam.

3.1.3. BEDRIJFSGROEI

De sector is van oordeel dat de rem op schaalvergroting een niet te verwaarlozen bedreiging is voor de economische haalbaarheid van mestverwerkingsinitiatieven, de leefbaarheid en rendabiliteit van de landbouwbedrijven en de nationale en internationale competitiviteit van de Vlaamse veeteeltbedrijven. Het debat moet gevoerd worden over de mogelijkheden om een meer flexibele bedrijfsgroei, mits verwerking van de extra geproduceerde mest, toe te laten. Hierbij moeten de socio-economische belangen geëvalueerd worden in functie van de potentiële milieurisico's en dit binnen het geldend Europees wetgevend kader.

3.2. FINANCIERING

3.2.1. SUBSIDIE

De subsidiëring van mestverwerkingsprojecten in Vlaanderen in het kader van de opwekking van groene energie en de reductie van ammoniak-, lachgas- en methaanemissie moet mogelijk worden. Praktijkvoorbeelden van subsidiëring uit de ons omringende landen tonen aan dat dit haalbaar is zonder in conflict te komen met de geldende Europese regelgeving en het principe van 'De vervuiler betaalt'.

3.2.2. ONZEKERHEDEN

Het grote aantal onzekerheden zorgt ervoor dat bij de opstart van een nieuw mestverwerkingsinitiatief de nodige financiële middelen moeilijk verkregen worden. Vooral door een stabiele wetgeving met langetermijnvisie en een certificatie van de mestverwerkingsinstallaties moet bijkomende zekerheid gecreëerd worden.

3.2.3. BTW-TARIEF

Mestverwerking valt nog steeds onder het BTW-tarief van 21% en wordt dus niet gezien als een landbouwdienst, terwijl mestafzet onder het tarief van 6% valt. Ondanks de motivering van de Mestbank aan de bevoegde minister om dit aan te passen, is dit tot op heden nog niet gebeurd.

3.3. AFZET VAN EINDPRODUCTEN AFKOMSTIG VAN MESTVERWERKING

3.3.1. EXPORT VAN EINDPRODUCTEN

Het slagen en succesvol bestendigen van de mestverwerking hangt voor een groot stuk af van het vinden van een geschikte afzet voor de eindproducten buiten de Vlaamse cultuurgronden. De Vlaamse Overheid dient via bestaande kanalen en netwerken actief het vinden en bestendigen van exportmarkten voor eindproducten van de mestverwerking te ondersteunen.

3.3.2. AFZET NAAR WALLONIË

De afzet van eindproducten in Wallonië is momenteel uitgesloten. Via bilateraal overleg met het Waalse Gewest moet de export van hoogwaardige eindproducten van de mestverwerking opnieuw mogelijk worden. Dit is immers ook in het voordeel van de Waalse akkerbouw.

3.4. MESTDECREET

3.4.1. ONSTABIEL WETGEVEND KADER

Teneinde de mestverwerkingssector voldoende zekerheid en continuïteit te kunnen geven om de nodige investeringen door te voeren, is een stabiele wetgeving met langetermijnvisie vereist.

3.4.2. BEMESTINGSNORMEN

Wie de maximale hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest toedient op Vlaamse cultuurgrond volgens de bemestingsnormen, mag die nog aanvullen met stikstof uit chemische meststoffen voor zover de totale, wettelijk toegestane hoeveelheid niet is overschreden. Om de mestverwerking verder te stimuleren, moet het mogelijk zijn om het gebruik van deze chemische meststoffen geheel of gedeeltelijk te vervangen door een oordeelkundige toediening van kwalitatief hoogwaardige eindproducten van de mestverwerking.

3.4.3. MESTVERWERKINGSPLICHT

In het jaar 1996 werd mestverwerking als plicht ingeschreven in het mestdecreet. Momenteel moeten we constateren dat deze maatregel niet het beoogde resultaat heeft bereikt. Het VCM pleit bijgevolg om de huidige mestverwerkingsplicht als beleidsinstrument ter discussie te stellen en mestverwerking te koppelen aan bonusmaatregelen voor de initiatiefnemer.

3.4.4. SUPERHEFFINGEN

Een verplichte mestverwerking met een strafsysteem van superheffingen blijkt als stimulans tot mestverwerking en het halen van de doelstellingen van het mestdecreet niet te werken en kan bijgevolg ter discussie worden gesteld. Eventueel geïnde heffingen moeten gebruikt worden voor steun aan de mestverwerking in het bijzonder of de landbouw in het algemeen.

3.4.5. UITSTEL EN AFSTEL VAN SUPERHEFFING

Bij de wijziging van het mestdecreet eind 2003 (MAPII-ter) werd de mogelijkheid tot uitstel en eventueel afstel van de betaling van de superheffing opgenomen. De definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten, met de bepaling hoeveel mest hiervoor noodzakelijk boven de mestverwerkingsplicht verwerkt moet worden, laat echter nog steeds op zich wachten.

Daarenboven komen de voortrekkers van de mestverwerking, wegens de restrictieve regelgeving en ondanks hun investeringskosten, vaak niet in aanmerking voor uitstel noch afstel van superheffing.

3.4.6. VERWIJZINGEN NAAR HET VERLEDEN

In het mestdecreet en de uitvoering ervan vormen de vele verwijzingen naar het verleden vaak een probleem. Door de voortdurende veranderingen in de sector zijn deze verwijzingen naar vroegere activiteitenjaren niet meer opportuun.

3.4.7. INFORMATIEVERSTREKKING

De complexiteit van de wetgeving laat momenteel niet toe dat aan de mestverwerkingsplichtige veehouders exact meegedeeld wordt hoeveel ze moeten verwerken. Dit veroorzaakt onzekerheid bij de veehouder vermits hij, bij fouten in de nutriëntenbalans, twee jaar later superheffing dient te betalen.

Bijkomend wordt de wetgeving vaak ook verschillend geïnterpreteerd door verschillende administraties, ambtenaren en adviesorganen. De interpretatie van de wetgeving moet eenduidig zijn en de interne richtlijnen van de betrokken administraties moeten opgenomen worden in een omzendbrief die kenbaar gemaakt wordt aan alle betrokken sectoren.

Bemerking

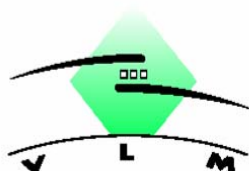
Dit is een korte samenvatting van de verschillende knelpunten. Voor een meer uitgebreide beschrijving kunt u de bijgevoegde toelichting raadplegen.

BESLUIT

Deze knelpuntennota 'Mestverwerking' kwam tot stand door de vele contacten die het VCM heeft met de mestverwerkingssector. De vermelde knelpunten hebben vooral betrekking op vergunningen, financiering, afzet van eindproducten en wetgeving. Als Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking zijn we bereid in dialoog te treden en bij te dragen tot het bereiken van constructieve oplossingen om zo te komen tot een stimulerend, duurzaam en werkbaar mestbeleid.

Leden vzwVCM (situatie op 1 augustus 2004)

A-leden

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ
DE ZORG VOOR DE OPEN RUIMTE IN VLAANDEREN

*Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten, v.z.w.
Association Professionnelle des Fabricants d'Aliments Composés pour Animaux, a.s.b.l.*

B-leden

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT

Landbouwkrediet
UW BANK. NATUURLIJK.

